

Orbán Krisztina

Svédhon

április 6.

Ködben csigákat kerülgetni

Az úton.

A reggel szép háttér a fésző bimbóknak,
és te mész, fejedben mintha nem lenne
gondolat,
helyette a reggel kábán befogadott,
de fejbe vágó szépsége tölti meg.
Homályba vész minden,
a föld felett esőillat lebeg
és a tavon csak egy kacsa árnyéka éles.

II

Visszafele

Az út ugyanaz.

Most sötétség rövidíti látásod,
akkor köd.

Az eső is ugyanaz.

Éjjel két falu között,
ahol idegen vagy,
tócsákba csöppenő víz,
ismeretlenbe igyekvő törékeny csigák
és gyanakvón elugráló békák
között vezet az út haza.

Te vigyázol rájuk a sötétben is,
az aszfalton is.

De az a benyomásod,
ha te nem gázolnál a sötétben,
ők csak mozdulatlanul élveznék az esőt.

Igazuk van.

Te nem vagy itt otthon.

április 16.

Szerette ezt az utat. Átvezetett az autópálya fölött. Amikor a felüljárón kerekedett végig, jobbra-balra lenézett, a sávokra, a sebesen elhajtó autókra és a tömött sorokra. Sok-sok járművet látott, és ez sok-sok embert jelentett, mozgó láva, amikor az alkonyi fényben jött errefelé. Azt érezte, hogy történik valami, hogy az élet zajlik, és itt van alatta.

II

Amikor meglátta a „Barsebäckshamn” táblát, tudta, hogy jó helyre tart. Illetve már jó helyen van. A bicikliút felfelé vezetett, és virágos bokrok és fák közé, amik miatt átható fenyőillatot érzett, röviden, mélyen beszívta és benn tartotta kicsit, hátha így megtöltheti a belsejét, ami ebben az illatban benne van: távlatok és egyféle vad természet. Ez a bicikliút illatorgia volt, egy kert mellett frissen vágott füvet szagolt, amit mindig is szeretett, talán a gyorsan tovatűnő frissességéért és erősségéért. Aztán a tenger sós illata, mely tudattalanul is felébresztette nyári emlékeit. A felüljáró után, ahonnan lelátott az autópályán az ünnepeken lustán elhúzó autókra, beért az üdülőtelepre. Szerette ezt a szakaszt, a tábla után, miután letért a főútról, egészen máshová érkezett. Ő hívta üdülőtelepnek, mert pontosan úgy nézett ki, mint egy magyar üdülőtelep, vagy ha nem, hát olyan érzése támadt, mintha egy kempingben sétálgatna. Az apró telkek kicsi, ízléses házai sorokba rendeződtek. Közöttük utak futottak, amelyeket aligha autóknak alakítottak ki, és olyan neveket viseltek, mint pl. Szabadidő utca. A kerteket csak füvesítették, ami ideális, ha az ember nem tudja rendszeresen gondozni. De ez nem gátolta meg, hogy az egyik üdülőnél a tuják tetejére gyerekhaj puha copfjaként meredező színes tollakat kötözzenek, ami az itteniek számára húsvéti jelkép. Azt sem, hogy egy másik ház előtt a csupasz fáról labda nagyságú ezüstszínű gömbök lógnanak. Jättegiccses.

És ott volt az a szerpentinforma lejtő a felüljáró után, ahol rendszerint találkozott egy-egy emberrel, mert amúgy nemigen zsúfolódtak az utcákon. Mégis azért szeretett keresztülbiciklizni ezen a részen, mert érződött rajta az ünneplőség, a családok jelenléte.

április 17.

Egyszerűen csak kísértelt az életemből. Igen, sírtam. Úgy éreztem, megismerem valakit, aki természetesen és feltétel nélkül szeretett, nem kérdezett, csak az életébe fogadott. És olyan sokat kaptam, és remélem, hogy adtam is, és remélem, hogy elég időt töltöttem vele. Olyan természetes volt az is, hogy elengedem, mert ő csak megy az életében előre, a változás az élete része. Amikor megöleltem, nem is tudtam igazán rá koncentrálni, mert reméltem, látom még. Csak azt éreztem, hogy szeretetet kapok az ölelésével. Aztán sírtam. Mert egyszerűen kísértelt az életemből. Olyan magától értetődő dolog volt, és olyan jó, ilyenre vágyom még. Lehet, és remélem, hogy tanulok belőle, lehet, hogy változnom kellene.

De miért erről beszélünk? A lány felnézett a biciklikormányról, amelyre támaszkodott. Megrázta a fejét. Úgy érezte, nem tud mit kezdeni a sráccal, aki épp egy egész beszélgetés óta nem értette őt.

– Menj haza – sóhajtotta. Felpattant a bringára, és köszönés, visszanezés nélkül nélkül elkerkezett. Hazafele Pilinszky szavai ötlöttek az eszébe:

Micsoda csönd, ha itt vagy. Micsoda
pokoli csönd.
Ülsz és ülsz.
Vesztesz és veszitek.

Mindig is úgy gondolta, hogy ez egy kegyetlen vers. És igen, tudta, hogy eretnokség ezt a verset most erre a barátságra megfelelőnek érezni, és még mindig nem érezte át a maga mélységében. De felbukkant a gondolataiban most, mert kezdte megérteni, hogy mekkora szakadék lehet két ember között. Még ha szimpatikusak is egymásnak, a meg nem értés valahogy sajgó ürességet tud szülni. Főleg, ha vannak közös pontok, lehetnének közös pontok, de abban is olyan eltérőek.

Üresség. Akkor nincs mit mondani, nem kell dühösnek lenni vagy csalódottnak. Nincs más, csak azt mondani, Gá hem!, és elmenni. Így is meg akarta ismerni a srácot. Nem volt ebben kockázat, mert időzítő tettek a kapcsolatokra.

április 18.

Te csodás, sokszínű, békés svéd tenger! Nyugalmat árasztó homokos dűnékkel, fölé kikukkantó nappal, mely éppen hogy egy sugárban szűri át reggeli kelő fényét, hogy egy parti szakadék felett átmászó kialvatlan hátizsákost megörvendeztessen. Kacsákkal, hattyúkkal és sirályokkal. Padokkal, macskával, magukat a nap erejével süttető kabátos látogatókkal, akik levetik harisnyájukat, felhajtják a farmert, és térdig azért belemennek, és mondják, kellemes. Fürdőházzal és attól megbetegedő külföldiekkel, biciklis turistákkal, akik amíg a bringák a földön hevernek vagy a padnak támaszkodva várnak, kavicsokat dobálnak és a homokba rajzolnak. Csúnya tengerpart kempinggel, hínárhegyekkel, kutyaikkal, kisgyerekes családdal, mólóval, amelynek a végéről átlátsz Dániába, a távolban tulajdonképpen minden irányban partot látsz, ülsz, és csak merengsz a horizonton. Vagy elfekszel a deszkákon, és a felhőkkel álmodozol. Gondozatlan út a parton, kerek kövek tövében sárkányhajtásokkal, a vízben derékig horgászok, jön a vihar, és ettől a tenger is vad szint kap: olajzöldet, türkizt, néhol homokszínű zöld, olyan sekély, fekete a köveknél, ott hirtelen ennyire mély, vagy összeszedett minden szennyeződést? Lelátni a semeddig. A sötét felhők egészen megváltoztatják a tájképet, az eső hullni kezd, mintha jég szemek lennének, hirtelen minden ijesztőbb és gyönyörű. De a távolban süt a nap, a horizonton a tenger egy csíkja aranyszínű. Aztán kikukkant itt is, felvilantja a köveket, árnyékokat rajzol rájuk, homok a lábad alatt.

Azt könnyű volt kijelentenie, hogy szereti a svéd tengert. De amikor kinyitotta a teraszajtót, beleszagolt a kinti hűvös tavaszba, és a hanyatló nappal szemben kikiáltotta, hogy „Jag tycker om dig, Sverige!”, abban jelentős dac is volt.

Honvágy

Pilinszkyt szavalni svéd tengerpartokon.

Azt hinni a megállóban, hogy a nő azt mondta: Jön a busz!

A szomszéd utcáról álmodni.

Magyar dalokat énekelni biciklizés közben, sétálás közben, túrázás közben.

A leggagyibb magyar zenéket is elővenni.

Ismerős arcokat vélni felfedezni szerte a világban.

Azt mondani egy helyre, ami tetszik, ez akár otthon is lehetne.

Érezni, hogy fáj, hogy nem kapni túrót.

Magyarul teleírni egy lapot.

Azt mondani a svájci lánynak, „mindegy”, az olasznak, hogy „szóval”, a finnek, hogy „elhatárolódom”, a perzsának, hogy „óafrancba”.

Ismerős helyekre rátalálni máshol.

Frusztrálnak lenni, amiért nem tudok sírni a honvágytól, de egy fiú miatt tudnék.

Levest főzni.

Azt mondani egy lebilincselő beszélgetésben, hogy én magyarul akarok veled beszélgetni.

Meglepődni azon, hogy körülöttem idegenül szólalnak meg.

Nem akarni hazamenni.

Állandóan magyar szólásokat tükörfordítgatni.

Nekiállni egy magyar klasszikusnak, miközben két svéd könyvet olvasok.

Azt mondani én magyar vagyok, rám ez nem vonatkozik.

Nevetni fejlettebb világok problémáin, mert az ott lakók nem látnak lejjebb az életszínvonaluknál.

Magyar időjárásra vágyni.

Nem szeretni a hangomat külföldiül.

Küzdeni azért, hogy magyarul gondolkodjak.

Lehangolódni attól, hogy magyart főzök, és annyira szürke hétvégének tűnik.

Némely ezek közül nem is honvágy.

Csak azt mutatja, az énényiségem része magyarnak lenni.

június 6.

Külvárosi bicikliút. Parányi házak között vezet, melyeket napfény mosdat tökéletesre. Majd egy focipálya mellett. Fiúk rúgják a bőrt. Egyébiránt az utcák és a kertek üresek, csak a napfény jár köztük. Mint nyár. Egy hosszú lejtő kivezet a mezők közé, visszanezel: mézeskalács házak egy rakáson. Kanyar kanyar után, egyszer palacsintailat csapja meg az orrod, mint amikor kicsit odakapott... Tényleg nyárban fürdik a táj. El is éneklek a szántók között, hogy *Libalegelő az egész határ*.

A következő faluban bájos apró épületekre bukkansz, évszázadosak. Lehetséges, hogy még mindig használják, vagy csak skanzennek tartották meg? Lassan lefele indul a nap, csípősödik a svéd levegő. Szembejön egy profi biciklis – bukósisak, sportruházat. Mosolyogsz, és tekersz tovább haza. Haza? Igen, otthonra lertél valahol Svédországban.

Vasútállomásokon várni

I

Hőörben ültünk a vasútállomás peronján. Elképesztő nap volt: meleg, végre meleg! A napsütés felmelegítette a követ, mi meg csak ülünk, mint a törökök, kifáradva, de boldogan. Az állomás előtt a szombat délutánokon szokatlan mozgás, de hiszen nagyszombat van. A csoportok a pótlóbuszok körül alakulnak. Hässleholmot érinti, sosem hallottunk róla, és valószínűleg nem is fogunk ott járni. Nekünk csak a következő Öresundstágra kell várnunk, mondják a láthatósági mellényes informátorok.

Begördül elénk egy vonat, nem a miénk, eltakarja a napsütést, de tíz méterrel arrébb megtalálom.

Sms-t írok: Stoppoltunk! Remélem, hogy ott a túloldalon lévő büszke lesz ránk, de legalábbis mosolyog. És kíváncsi, mert direkt csak ennyit írtam.

Lekéstük az utolsó buszt a nemzeti parkból, amivel számoltunk, a következő majd egy óra negyvenöt perc múlva jön. Stoppoljunk! Vagy menjünk vissza a tóhoz, ahol a mólót birtokukba vették a kiránduló fiatalok. Vagy stoppoljunk! Én elindulok a vasútállomás felé. Tudjuk egyáltalán, merről jöttünk? Miért csinálom én ezt? Mosolyogj! Te, figyelj, miért nem megyünk vissza napozni? Mert ki akarom próbálni a stoppolást! Mókás! Csak ne felejts el mosolyogni, az fontos! Szeretnétek egy magyar és egy olasz egyetemistát? Hát akkor nem. Mindegyikőjük mosolyog, valamit jól csinálunk. De nem állnak meg. De, de, de, figyelj, megállt! Így kerültünk Röstångából Hőörbe, pedig nem is oda indultunk. De bármi megtette egy vasútállomással. Az autóban gyakorolhattam a svédeket, ami mindig olyan boldoggá tesz. Azt mondta a nő: – Általában nem veszek fel stopposokat, de mivel egy srác és egy lány, gondoltam... – Elmesélem Lucasnak, hogy azt hitte, egy pár vagyunk. Azt mondja, hadd higgye.

II

A két falu között kirobbanó a természet. Ewa azt mondja, sajnálja, hogy korábban nem figyelt erre, ahogy a virágok kinyílnak, pompáznak, a fák változnak. Megállunk, fakopáncsot mutat. Mögöttünk két lengyel madár csivitel élénken. Kasia később nekem magyarázza, hogy azért van gondban a hátizsákjával, mert megkérdezte a lakótársát, mit kellene hoznia. Pedig ő az utolsó, akit meg kellett volna. Mondta is, hogy plusz egy pólót és pulóvert –

Mire a vasútállomásra érünk, a lányok megnyílnak. Magda a napon áll, és végre énekel, kiderül, hogy tényleg szép hangja van. Kasia a padról dúdol hozzá, míg be nem fut a vonat, és el nem viszi a dalos pacsirtákat Københavnbba. Ketten maradunk, és megyünk a lengyel kisboltba. Ekkor egyszer érzem úgy, mintha otthon lennék.

Mind kelet-európaiak vagyunk, mondja Ewa rendszeresen.

III

A zene már csak azoknak a fülében dübörgött, akik most a kordonok külső tövében ülnek, tajtrészezen. A karneválozók nagyobb része tömbként kifelé orientálódott, főként a vasútállomás felé.

Menetrend: törölték a járatunk. Iszonyatos megkönnyebbülés, hogy nem ez volt az utolsó vonat haza. Várunk. Fennforgás lehet, mert több mellényes is áll a peronon, ahol már benn áll a szerelvény. Az ablakok sötétek, de találunk egy padot, ahol Genna leülhet. Öreg vagy te már a karneválozáshoz, mondja Luca, hátramaradó közös időnkben egy alkalmat sem szalaszt el, ha Gennának mosdóba kell mennie, kifárasztja a futás, vagy korán megy aludni. Nagypapa. Én meg a gyerekek. Hol meg a férjük. Szerintem ugyan a bátyáim, sebj, a család a lényeg.

Egy lány segít két tizenévesnek, akiknek mintha fogalmuk sem lenne, mikor meg a saját vonatuk.

Luca próba-cseresznye alapon megnyomja az ajtónyitó gombot (mit csináljon az ember éjszaka, ha várni kell?), persze sikertelenül, de a tájékoztató lány rögvest akcióba lendül: „Hová mész?” Ekkor jövök rá, hogy a mellényesek nem egy vasúti pályamunka vagy rendkívüli helyzet miatt állnak ott, hanem a karneválozók miatt. A részeg, éjszaka hazautazó karneválozók miatt, egészen pontosan.

Végre fény gyúl a vagonban, és mi mehetünk haza partispagettizni. Olasz szokás.

IV

Egyedül várok. A vonatot kicsit későbbre írták ki, mert valahol illetéktelenek voltak a síneken. Nem bírok egy helyben állni és nyugodtan olvasni, de így van időm sétálgatni. A peron vége felé indulok. A beton két oldalán rozsdás, barna sínek, futnak kifelé a világból. Lámpa tövében zöld láda. Le van lakatolva, az időjárás megviselte. Ó, rejtélyes vasútállomási konténerek... Egyszer egy másik állomáson, mosolyogva hallgattam a hangosbemondó üzeneteit, *csak a nyelv miatt*, megfigyelhettem volna, ahogy egy illetékes erősen köhögve jön, kinyitja, és tevékenykedik. Láthatósági mellényt vett ki, zacskót tett be, bácsitankot hozott... De igazából nem annyira figyeltem.

A lámpa tövében egy férfi vár. Sarkon fordulok, lassan lépkedek. Hangok, emberek, újonnan érkezők. Majd lépcső, és a lifttel kifúj a beton, elfogyott. Ez a vége, habár erre fogunk menni, sokkal inkább zsákutcának tetszik. Visszaforulok megint, padok, padok, automata, üvegkalitkák (– Nem tudom, mi tart ennyi ideig azon, hogy néhány embert eltávolítsanak a sínekről), és már megint az a látvány. A szürke két oldalán barna csíkok, a zöld. Mintha a levegőnek is színe lenne. Az idő színe, vagy pont hogy az időtlenségé – a hosszú várakozásé. A síneken keresztül ragasztószalagnyi csík vezet a falu tulsó felébe.

Egy srác gitározik a vonaton. A haverja énekel hozzá, ránézek, összemósolygunk.

V

Sietősen indultunk, én ráadásul magassarkúban. Teljesen felesleges volt. A vonatunk a kijelző szerint nem is létezik. Megpróbálkozunk eggyel, ami Malmöbe megy, de a kalauz megerősíti a gyanúmat, amit a kiírásra alapoztam: Malmöig meg sem áll. Nekünk Lund kellene. A feliratok szerint az Öresundståg helyettesít. Az állomás egyre zsúfoltabb, ahogy a különböző járatok utazóközönsége összetorlódik. Ülőhelyre esélyünk sincs, állunk a lépcső mellett, másokkal együtt.

– Ez az első alkalom, hogy ennyi embert látok itt.

– Szerintem egész Kävlinge itt van. – A körülöttünk szokatlanul közel álló svédekre nézek. Néhányan közülük ránk sandítanak. Már most kezdünk az idegeikre menni. De ez a fiúkat sosem zavarná, és nekem ettől csak jobb kedvem lesz. Bemondták a vonatunkat. Aztán elhúzott mellettünk nagyon hangosan és nagyon gyorsan.

– És most... visszatolat! – közvetít Gennaro.

– VZZZZZZZZZZ... – utánozza Luca. – Ez elég veszélyes volt némelyekre.

Kiírják a következő vonatot, egy óra múlva egy ugyanilyen.

– Megehettem volna azt a tésztát.

– Kivasalhattam volna azt az inget.

– Ezért nem ebédeltem.

– Végül is haza is mehetünk.

– Elmehetünk a jugoszláv pizzériába Furulundben.

– Håkannal.

A tömeg egy része átcsoportosult, Kävlinge valószínűleg egyetlen taxijára vár, hogy visszaérjen, és fordulónként csökkentse a várakozók csoportját.

Olvasom a nálam lévő kiállítási katalógust, amikor észreveszem, hogy nekem kiabálnak. A túloldalról, nem jönnek vissza az aluljárón a 4. vágányhoz. Jön busz. Busszal megyünk.

I

Hajnal

Az emberre nehezedik a létezés.

Addig mentem, amíg belenéztem a pipacsok kelyhébe.

Aztán továbbmentem, és rátaláltam a Napra.

Visszafordultam, hívtam, kövessen.

Játszott velem –

hol elhagyott, hol újra megtalált.

Engedem, hogy az öntudatom

foszlányokban beleolvadjon

a tengerpartba.

június 16.

No intentions were made clear. Flickvån i Finland.

Meglátok egy szív formájú tálat, és anya jut eszembe. Ebből se lesz szerelem.

június 18.

Visszahátráltam kicsit egy táblához, és úgy bámultam azt a képet, ami körülötte kirajzolódott – a kampusz egy kieső zuga szokatlan szemszögből. Percekig próbáltam rájönni, hogy mire emlékeztet, és miért vág belém ennyire ez a kép. Magukban álló téglapületek, kihalt út, felújítás kordonjai, magas fű. De főleg az emberek nélkül csupasz épületek tere.

Már utcákkal arrébb jártam, amikor hirtelen belém markolt, hogy Marcalváros. Nyári napközi. Érzelmi hasonlóság.

II

Tapogatózom, tapogatózom, aztán lassan kiismerem magam.

június 18.

Kontraszt

Svéd lányok tobzódnak hasmutogatós pólóban, sortban. Laura szövetkabátban megy szembe velük.

június 19.

Svédország kinyitott.

Utolsó

Szabadon álló falak között jár
 ki-be a szél
 Üresen állnak a szobák
 Üresen állnak az utcák
 Üresen állnak a városok
 Üresen állnak az emberek
 Üres légben lebeg egy sirály
 Üres a Szoros – nem utaznak
 vágyak, gondolatok vagy érzések
 Némán állnak a szélkerekek
 Úgy érzem, üresen állok én is, kifolytak
 belőlem
 a szavak
 Csak a két bőrdond van tele
 Vajon mit érnek vele?

